

TRGOVSKI LIST

Licijnska knjižnica,
Ljubljana

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani, Gradišče št. 17/I. — Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Št. telefona 352
Mrežnica za ozemlje SHS: letno D 90.—, za pol leta D 45.—, za četrt leta D 22.50, mesečno D 7.50, za inozemstvo D 120.—. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 12. decembra 1922.

ŠTEV. 145.

List stane od 1. novembra 1922:

1. za kraljevino SHS:

celoletno	Din. 120.—
polletno	Din. 60.—
četrtletno	Din. 30.—
mesečno	Din. 10.—
posamezna štev.	Din. 1.—

2. za inozemstvo:

celoletno	Din. 150.—
-----------	------------

K vzpostavitvi gospodarstva.

Znani italijanski državnik Nitti, čegar mnenje o sedanjih glavnih političnih problemih smo tudi v našem listu že večkrat priobčili, je ravno izdal novo knjigo: »Padec Evrope — pota k vzpostavitvi«. Dunajska »Freie Presse« prinaša nekaj odstavkov iz te knjige, ki vsebujejo sledeče misli, vredne, da jih spoznamo tudi mi:

Najvažnejši predpogoj vsake produkcije je vsaj politična stabilizacija. V Nemčiji je nasprotno po miru ni uprav vsled mira, postalo vse labilno in nestalno: negotova je višina reparacij, negotov je način plačanja, negotove so celo meje nemškega ozemlja same. Nemčija ne sme sklepati niti trgovinskih pogodb, niti drugih gospodarskih dogovorov, tako da skoro ne ve kaj je nje lastnina. Široke zone nemškega ozemlja spadajo pod francoski carinski režim, druge zopet pod poljske; reke in železnice stoje pod kontrolo in vzhodna Prusija je od države odcepljena, kakor da bi bila tuja kolonija. Po izgubi svoje trgovinske mornarice, svojih kolonij, svojih premijskih dobrin in mnogih najvažnejših sirovin, grozi Nemčiji nevarnost, da izgubi ne samo svojo gospodarsko, ampak tudi svojo politično enotnost. Z Avstrijo se ne more združiti, od Rusije je umetno ločena, ceste v Orient so ji zaprte, a v zasedenem ozemlju je izpostavljena tako moralnemu pritisku, kakor tudi gospodarskim nasiljem. Okupacijske trupe, ne delajo drugega, nego da potom prepovedi in rekvizicij, katere diktira samovolja, gospodarsko zmedo samo še izpolnjujejo. Vojaške komisije rušijo večkrat z frivolnimi izgovori ne samo vojni material, ampak tudi industrijske izdelke, ki niso prav v nobeni zvezi z vojno. Meseca junija tekočega leta se je do zadnjega uničilo partijo 9000 lovskih pušk, katere je hotela neka zasebna tovarna orožja iz Monakovega poslati v inozemstvo.

Pri konstantnem variranju nemške valute ne zna nemška industrija niti kaj sme nakupiti, niti kaj sme prodati. Zbog neprestane nevarnosti pred rekvizicijami se ni nemška industrija dolgo časa skoro niti upala obratovati in zbog odcepitve gornje Slezije se zaman trudi, da s to odcepitvijo razrahljan sistem enotnega, vzajemnega dela, zopet vzpostavi. Ker je Nemčija zunanji trg po večini izgubila, je po spricho ogromnega napredka tehnike med vojno, svoj notranji trg najintenzivneje razvila. Nič ni v resnici tako velikanskega, kakor je slika, katero nam nudi energija, s katero se borijo Nemci proti propasti, da neglede na vsakovrstna pomanjkanja, sredi notranjih prevratov in sredi medsebojnega sovraštva strank

in v negotovosti režima, vendar, dasi z največjimi mukami, vendar še živijo.

Kakor po vsej Evropi, tako je postalo tudi v Nemčiji delo v celoti kvalitativno slabše, kar je seveda odvisno od čuta brezmejne apatije, ki se je polastila vseh delavskih mas in ki bo mogla le v teku časa izginiti.

Ker je bilo Nemčiji takoj po vojni nemogoče sklepati posojila v inozemstvu, je izvrševala v najširšem obsegu prodaje v markah, ter povečala kroženje novčanic, da bi bila v stanu plačati naložene ji vsote, ter dobaviti surovine. Vsled te špekulacije z marko, se je razvilo po cel Nemčiji zelo nezdravo gospodarsko gibanje. Zbog konstantne devalvacije marke je postalo vsako varčevanje brezpredmetno in posledica splošnega pomanjkanja zaupanja je beg kapitalistov v inozemstvo. Tudi še danes stremi vsak, da odlaga čim daljše svoja plačila v tuzemstvu, da bi s tem pri nadaljnjem padanju marke profitiral, radi tega se pa tudi v Nemčiji v notranjem prometu sklepajo zelo pogosto pogodbe v tuji valuti. Z drugimi besedami: Marka je izgubila popolnoma vso kupovno moč. S tem se giblje roko v roki naravno uprav katastrofalna negotovost cen, radi česar se industrija sploh boje prodajati, ker bi tudi z še tako visoko prodajno ceno ne mogli kriti produkcijskih stroškov.

Inozemci, ki prihajajo v Nemčijo, se bodo pravega položaja, spricho skrajno treznega in v usodo mirno udanega ponašanja mase jedva li zavedali. Toda lakota se vedno bolj širi, a vzgojevališča in pomožne institucije se zapirajo. Položaj delavskih in invalidov postaja z dneva v dan strašnejši, ker državna pomoč pojema in so privatna sredstva že izčrpana. Solški zdravniki imajo priliko dnevno ugotavljati, da prihaja v šolo vedno večje število otrok, ki ne nosijo perila ali ki so primorani nositi po cele mesece isto perilo. Tako postaja eksistenčni problem vedno bolj nerazrešljiv, socialni prepad med stanov postaja vedno večji in sovraštvo napram tlačilcem raste dnevno, bodisi med ljudstvom, ki stremi po vedno bolj ekstremni demokraciji, bodisi med reakcionarnimi strankami, ki stremijo po vrnitvi starega režima.

Poleg vse te gospodarske tragedije tlači Nemčijo problem reparacij: Nemčija ne ve, kaj mora dati, ve samo, da ne sme dati tega, kar se zahteva in da se to zahteva samo, da se jo uniči. To prepričanje se širi vedno bolj, a ž njim se širi v masi tudi sklep, da se je postaviti v bran proti nasiljem. Nekatere vlade stremijo za tem, da razkosajo enotnost Nemčije; toda ta enotnost ni mogoče diktat ustave, ampak ona je zasidrana globoko v srcih posameznikov in vse muke bodo to enotnost, obenem z napetostjo sovraštva, samo še povečale.

Po tragediji Avstrije, sledi tragedija Nemčije, ki ni posledica vojne, ampak miru. Toda s tem se prepoved germanskega naroda nikakor ne bo mogla zadržati, pač pa se bo zavleklo v propast vse evropske države eno za drugo. Vezi solidaritete so pretrgane in gospodarsko mrtvilo grozi po premagancih zmagovalcem samim.

Naj grozijo s čemer hočejo: z okupacijo, silo, pustošenjem, dosegli ne bodo ničesar, razen da poleg moralnega dostojanstva izgubijo še gospodarsko gotovost lastnega obstoja. Samo spricho svoje velikanske moralne sile, je mogla Nemčija še do danes vzdržati in noben narod ne bo mogel tega izvršiti.

Vzemimo, da bi Francija in Italija izgubili vojno in bi se v teh državah izvajali kriteriji Versaillske in St. Germainse pogodbe. Potem bi morala odstopiti Italija Avstriji provinci Videm in Trbiž, kar bi bilo še celo zelo skromno napram 4 milijonom avstrijskih Nemcev, ki so bili odstopljeni drugim narodom. Sorazmerno s trajno odstopitvijo kotline v Saaru bi morala odstopiti Italija najmanj hidroelektrične naprave province Como in Sotrio. Avstrija bi seveda tudi zahtevala v svrhu zveze s Sredozemskim morjem in eno izmed pristanišč na ligurskem morju in sorazmerno s postopanjem v Danziku, bi zahtevala tudi koridor, ki bi ločil Piemont od Lombardije, ter ga tako popolnoma izoliral od ostale Italije. V jamstvo odškodnine v polovičnem iznosu one, ki se zahteva od Nemčije, bi morala Italija dati na razpolago iznos 60 milijard in bi se morala zavezati, da bo vzdržala v provincah Milanu in Paviji okupacijsko vojsko broječo najmanj 70.000 mož in sicer pod pretnjo kazni, da se zasede Bolonja in Ferrara za primer, da se zahteve ne izvršijo.

Ravno tako katastrofalne bi bile posledice, ako bi zahtevala od Francije sorazmerno to, kar zahteva danes Francija od Nemčije.

Izključno je, da bi mogli Francozi in Italijani misliti na take eventualitete, ne da bi jih pri tem obhajala čustva grozote. Bolje je v boju umreti, nego živeti kot premaganci, ako naj bo premaga največje ponižanje in največja propast. In vendar si niso niti Francozi, niti Italijani svesti teh posledic mirovnih pogodb, ali pa trobijo oni, ki so si tega svesti, bodisi iz nevednosti ali iz cinizma, ali neumnosti, še vedno v svet fraze o pravicah zmage in trdijo, da se je antanta borila za triumf svobode in pravice.

Oblila bi nas brezdvomno rudečica, ako bi se nas obdolžilo, da smo ravnali z napol divjim narodom, tako kakor smo ravnali z Nemci. — Proti Nemcem smatramo vse za dovoljeno.

Kako bodočnost pripravljamo našim sinovom in kaj bo naš prihodnji »jutri«? Položaj, katerega danes ustvarimo, je tak, kakor ga bomo jutri našli, in nikakor ne bomo dosegli niti notranjega miru narodov, niti procvita, niti potrebne življenjske predpogoje, prej nego da preživimo žalostno periodo nerednosti in brutalitete.

Na kaj mora paziti oni, ki kuha žganje?

Stotine posestnikov, obrtnikov, trgovcev i. t. d. kuha žganje in vendar so predpisi, ki veljajo v tem pogledu, zelo zelo malo poznani. Ni čudo torej, da se izvrši nerazmerno več prestopkov iz nepoznanja predpisov kakor pa iz neprednosti ali celo namenoma.

Da obvarujemo naše čitatelje, ki se pečajo s žganjekuho — mislimo

predvsem trgovce na deželi nepotrebnih sitnosti in materialne škode, hočemo v naslednjem podati pregled najvažnejših določil, ki veljajo glede kuhanja žganja.

Pri posameznih prestopkih, ki so mogoči pri kuhanju žganja, navedemo vedno tudi najmanjšo kazen, ki jo je treba plačati, če je prestopnik zasačen, ker določa člen 88. novega trošarinškega pravilnika, da se mora obdolženec oprostiti vseh nadaljnjih sitnosti in potov, ako plača takoj ob zasačenju ali vsaj, še preden se je izvršila preiskava, najmanjšo kazen, določeno za dotični prestop, ter takso za obsodbo po tarifni postavki 229, ki znaša najmanj 5 dinarjev in raste po velikosti odmerjene kazni.

Presfopke pri kuhanju žganja delimo v tihotapstva in nerednosti.

Tihotapstva se kaznujejo praviloma najmanj s petkratnim zneskom prikrasane redne trošarine, vendar je s členom finančnega zakona za leto 1922 in 1923 določeno, da se v dobi do 30. junija 1923 vsa tihotapljenja z žganjem kaznujejo le z dvakratnim zneskom prikrasane redne trošarine.

Poleg kazni in takse za obsodbo po tarifni postavki 229. se mora pri tihotapljenju vedno plačati tudi redna trošarina, tako, da znaša plačilo v slučaju zasačenja vedno trikratni znesek tega, kar bi se plačalo na trošarini, da se je dejanje pravilno prijavilo trošarinski oblasti.

Nerednosti pri kuhanju žganja se kaznujejo praviloma z globo 20 Din in plačilom takse za obsodbo po 5 Din.

1. Prijavno potrdilo.

Kdor hoče kuhati žganje, mora to pravočasno pri pristojnem oddelku finančne kontrole prijaviti in, če ne gre za trošarine prosto kuhanje žganja, tudi odpadajočo trošarino plačati. (Glede prijavljanja glej Trgovski list številke iz 1. 1922).

Če se je trošarina plačala, dobi prijavitnik kot potrdilo o izvršeni prijavi boleto, če pa je dovoljeno trošarine prosto kuhanje žganja, dobi prijavitnik in pregledni list.

Prijavno potrdilo (boleto, odnosno prijavi in pregledni list) mora biti ves čas, ko se kuha žganje v žganjarni, da se morajo kontrolni organi prepričati, ali je kuhanje res prijavljeno in ali se vrši prav tako, kakor se je prijavilo.

Kdor bi ob kuhanju žganja ne imel pri sebi prijavnega potrdila, se kaznuje z 20 dinarji (taksa za obsodbo 5 Din). Povrh tega pa je, če finančni organ, ki kontrolira žganjekuho, uradno ne ve, da je kuhanje res prijavljeno kar se zelo pogostoma zgodi, v nevarnosti, da se mu kuhanje kot neprijavljeno sploh ustavi.

Kuhanje žganja se mora vršiti natančno tako, kakor je zapisano v prijavnem potrdilu. Ako se je prijavljeno vpisalo pomotoma v boleto nekaj drugega nego je bilo vpisano v prijavi je merodajno vedno le to, kar stoji v boleti in ne to kar stoji v prijavi.

Prijavno potrdilo je javna listina. Kdor bi prijavno potrdilo samolastno popravil, se kaznuje zaradi hudodelstva sleparije.

Po končanem kuhanju mora podjetnik, če je kuhal proti plačilu trošarine oddati boleto finančni kontroli. Kdor bi ne oddal prijavne bolete, se kaznuje z 20 dinarji. (Taksa za obsodbo 5 Din).

Če se je kuhalo žganje trošarine* prosto se prijavi in pregledni list ne odda takoj po končanem kuhanju temveč šele po preteku dotična pro zvodna doba t. j. po 31. avgustu.

2. Drozga.

Za kuhanje žganja prijavljena snov (drozga) se smejo hraniti samo na kraju, ki ga je podjetnik ob sestavljanju zapisnika o pregledu žgalne priprave kot drozaglišče prijavil.

Ako ima podjetnik drozgo iz različnih snovi (v eni posodi drozgo iz hrušk v drugi posodi drozgo iz češpelj) sme hraniti v prostoru v katerem se kuha žgane t. i. v žgalnici, le drozgo z onih snovi, ki jih je prijavil za dotično kuha je žganja iz češpelj ne sme torej v žgalnici imeti tudi drozge iz hrušk.

Ako kuha več oseb skupno po eni boleti na eni in isti žgalni pravi se pa ne zahteva, da bi morala biti vsa za pokuhavanje namenjena drozga še preden se začne kuhati v prostoru kjer se kuha. Dovoljeno je torej, da hrani vsak posameznik drozgo doma.

Prekuhana drozga se ne sme hraniti v žgalnici temveč se mora takoj iz nje odstraniti.

Prestopki zoper vse tu našteje do ločbe se kaznujejo z globo 20 dinarjev. (Taksa za obsodbo 5 dinarjev).

(Dalje prih.)

M. Savić:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

Te potrebe se niso dale pokriti z delom domače obrti in industrije niti v toliko, v kolikor bi se bile pod drugimi pogoji lahko dale prikriti, ker so bile delavnice in tovarne v Srbiji uničene, v ostali državi pa brez surovin in materijala. Poleg tega je vladalo še prav občutno pomanjkanje delavnih sil v državi, posebno pa v Srbiji, kjer je poginulo in umrlo v vojni dobi ogromno število pomočnikov in delavcev ter se med vojno tekotom petih let ni vzgojil nikak naraščaj. Pa tudi v kolikor so bile delavne sile na razpolago, so se po tolikih letih vojskovanja in nezaposelnosti v svoji obrti zelo polagoma in postopnjema vračale k svojem delu. Poleg tega je vojna povzročila, da je vojak postal zelo grob ter nezadovoljen in se je težko poglubil organizaciji posla. Vsled tega je bilo treba, da se za kritje potreb nakupi potrebno blago v inozemstvu.

Kupiti se je dalo ali za gotov denar, katerega je bilo v kronah nekoliko milijard in ki so se čuvali za uporabo po vojni, ali pa v zameno za blago. Krone, ki so jih dobivali za živila in druge sirovine so bile z zlomom Avstrije izgubile vrednost ter

so vedno bolj padale. Radi tega se je dalo zanje čim dalj tem manj blaga kupiti. — Posestniki kron, posebno kmetstvo ljudstvo je pretrpelo vsled tega težke izgube. Velike zaloge surovin našega ljudstva so se prodale za krone, za katere se ni med vojno dalo ničesar kupiti, ker ni bilo blaga in ko pa je blago prispelo, tedaj se ni dalo zanje ničesar kupiti, ker so bile izgubile 20 do 30kratno vrednost ter čim dalje bolj padale. Vse se je dalo dobiti le v zamenjavo za blago.

Vse je bilo navalilo, da se oskrbi z blagom, in vse to blago se je moralo kriti z zamenjavo iz naše države. Ali smo imeli sploh toliko blaga, da to izplačamo?

V naši državi je bil poleg letne žetve še važen produkt stavbeni les, vendar je bilo vse to malo napram potrebam za inozemsko blago. Leta 1919 in 1920 sta bili rodni in to je bilo naša sreča. Pa tudi leto 1921 je bilo relativno dobro in ni bilo tako slabo, kakor so lahko letine slabe. Prva leta se je kmet s težavo privadil na delo ter je začel bolje živeti in je tudi sam več porabil. V Srbiji ni bilo živine za obdelovanje polja in se je vsled tega tudi manj produciralo. V drugih pokrajinah so se menjavali odnosi glede posestev. Namesto veleposestev, ki so pridelke prodajala, je prišla mala posest, ki je sama konzumirala žito ter ga je vsled tega prišlo manj na trg. Prihajalo je v splošnem le toliko, kolikor je kmet potreboval denarja za nakup blaga, a ne da bi bil prodal za denar, ki je bil vsak dan manj vreden. Iz vsega tega sledi, da je tudi za izvoz prišlo manj blaga v pošteve.

Poleg tega pa nismo mogli niti tega izvoziti, ker so bila pota zabasana in sicer pot skozi Madžarsko, pot na Solun, pot na Reko in Šibenik in vse to poleg slabega stanja železnice in njih prometa. To se je vse le polagoma boljšalo. Ko bi bili lahko dobili ogromno zatega denarja za stavbeni les, ko se je prodajal kubni meter mehkega lesa v Egiptu za 10 funtov takrat ga mi nismo mogli izvažati, marveč smo prišli na trg šele tedaj, ko je bila cena zanj 3 funte šterlingov. Ko je bil premog drag in je stala tona 1000 lir ga mi nismo smeli izvažati, ker ga nismo imeli niti za našo lastno potrebo, sedaj pa ko imamo dovolj, so cene zopet take, da se ga ne more izvažati i. t. d.

Sedaj je odgovor jase, da nismo imeli tega blaga, ker enoletna žetva ne more kriti 5letne potrebe in če bi se dalo vse blago izvoziti, kar pa ni bil slučaj; a prebitek petletne žetve, ki sta ga kupili Nemčija in Avstrija v vojni dobi, je bil prodan za krone ter je s kronami vred padel.

Od začetka potrebe uvoza in možnosti izvoza niso bile jasne. Pomanjkanje blaga v Srbiji je bilo ogromno,

potrebe ostalih pokrajin pa niso bile znane, kakor se tudi ni vedelo kaj ima naša država za izvoz. Pod vplivom onih strašnih pripovedk izmučenega ljudstva v Srbiji iz dobe okupacije, se je favoriziral uvoz, oteževal pa se je izvoz. Izvoz se je oteževal, ker je obstajala bojazen, da se bo leta 1919 in začetkom leta 1920 izvelo iz države vse in da bo naš narod zopet trpel glad. Uvoz je pospeševala tudi nezavarovanost meje same. Kakor so se razmere razjasnile se je začelo uvidevati, da je treba uvoz omejevati in favorizirati izvoz. Tega se od začetka ni moglo delati, ker se enostavno ni imelo zato srca. Od začetka je bil uvoz za najpotrebnejše predmete prost, pozneje se je uvoz zacarinjaval v zlatu ažije, kakor je faktično bil. Izvoz je bil najprvo ves prepovedan. Potem se je izjemoma dopuščal, pozneje je bil reguliran z izvozno tarifo ter se je vedno svobodno dovoljeval, dokler ni sedaj v največji meri prost. Vsled tega je bil uvoz večji kot izvoz ter je začel dinar padati. Potem se je začelo s prepovedjo luksuznega blaga; ker pa ni bila meja dobro zastražena, ni to imelo mnogo vpliva, ker se je tako blago vtihotapljal. Iz teh vzrokov se je tudi prepoved uvoza uknila.

Ugodno posojilo Kanadcev v blagu v znesku 500 milijonov dinarjev, ki bi bilo zadovoljilo nujne potrebe ter omogočilo tudi vzdržanje vrednosti dinarja in proračunske ravnoteže, se je brez razloga zavrglo. Ker je bila država v denarni zadregi in ker je bil dinar vedno manj vreden, medtem pa se je potrebovalo vedno več denarja, je začela država jemati vedno več od Narodne banke, kar je le pospeševalo padec dinarja. Padec dinarja je povzročil vedno težje življenjske razmere vsega prebivalstva, ki živi od stalne mesečne plače in katerim se je življenje vedno bolj in bolj podraževalo. Pod vplivom tega dela prebivalstva ter njegovih zastopnikov, se carine niso povišale ter je postal uvoz vedno večji, dinar je imel vedno manjšo ceno, država pa se je vedno bolj in bolj zadolževala.

Začetkom leta 1921 je začelo blago po celem svetu v zlatu postajati cenejše. Od tega kurza pocenjevanja so se okoristili trgovci ter so vpeljali ogromno blaga, ki ni bilo za konsum potrebno, marveč njim v to svrhu, da bi lažje staro blago prodali za novo.

V regulaciji carinske tarife v lanskem pomladu, se je to od strani ministrstva trgovine in industrije predvidevalo in zato je bila izdelana carinska tarifa s povečano carino, ki naj bi preprečila ogromni uvoz ter donasala državi denar in varovala dinar padca. Toda zastopniki takozvanih konsumentov so to preprečili. Nadelje je pred strašnim padcem avstrijske

ske krone odšel ves trgovski svet, da izkoristi nizke cene in kupi blago, ne ker ga potrebuje, ker je blago imel dovolj, marveč, da se okoristi. To sta bila dva umetna dovoza za milijarde blaga, ki so naš dinar porazili.

Dinar strašno pada in edino zdravilo je, da se uvoz omeji z velikimi carinami. To je vsakemu jasno, razen uvozniku, ki ne da rad denarja za carino ter predstavitev takozvanih konsumentov-porabnikov, ki imajo sedaj svojega zastopnika v ministrstvu financ in zakonodajnem odboru parlamenta.

Kakšni naj bi bili vzroki padca dinarja? Politični, parlamentarni, — pa vsaj so bili oni tudi poprej ravno isti. To je bilo povzročevanje brezpotrebne državnega glavobola. Potovanje bogatašev na letovišča v inozemstvo, skoro vseh židov ter tudi dosti kristjanov sicer deloma vpliva, toda to ni vse. Nakupovanje kron, borzna igra s kronami — je obstajala tudi poprej. Nakupovanje zdrave valute v svrhu svoje materijalne sigurnosti od naših trgovcev, ki so tujerodne krvi, tudi to je obstajalo poprej in proti njimi bi bilo treba energičnih korakov. Glavni vzrok sedanjega padca dinarja je bil ogromni uvoz blaga na pomlad vsled cen blaga v zlatu ter na jesen vsled pocenitve avstrijskega blaga in vsled padca njih krone.

Konečno je od vseh razlogov padca dinarja največ v naših lastnih rokah: omejitve uvoza, povišanje carin za uvozno blago, povišanje osnovnih postavk carine v zlatu, ter vpeljava faktičnega ažije, takega kot je. Da se ne bi tihotapilo, bi bilo treba bolj stražiti mejo ter vsakemu uradniku in stražniku, ki vlovi vtihotapljeno blago to blago prepustiti po odračunu državne carine, pa bi bilo s tem tudi onemogočeno podkupovanje osebja od strani tihotapev.

Onemogočujemo torej nadmeren uvoz blaga z visokimi carinami ter omogočujemo izvoz, kontrolirajmo uporabo tuje valute ter ne povzročajmo brezpotrebne državnega glavobola. Vrnimo posojilo Narodni banki in, ko bo povpraševanje po dinarju večje, kakor po tuji valuti, bo začel dinar naraščati, mi pa bomo imeli ravnotežje v proračunu, poleg tega pa bomo zasnovali obrte in industrije.

Nenavadni davki v zgodovini.

Novi davki so danes bolj kakor kedaj poprej na dnevnem redu in vlade se naravnost krčevito trudijo, kako bi ob vedno naraščajočih dolgovih dosegle ravnovesje v državnih proračunih. Seveda so bile tudi že v prejšnjih časih posamezne vlade v velikih stiskah in ob takih prilikah

Podlistek.

Od začetnika do popolnega trgovca.

(59. nadaljevanje.)

»No, morebiti, še pride pozneje do tega, zdaj moramo počakati predvsem, kako se bodo stvari razvile. Ako bo kaj z našim podjetjem, se peljem morebiti sam kdaj tja doli, in ob tej priliki me lahko Fric spremlja. — Zdaj pa moram iti, kajti gospod Fichner odpotuje še noč v Berlin, in obljubil sem mu, da pridem ob petih še enkrat k njemu. — Sem kaj sem prišel le, da vas obvestim o storjenih korakih. Da boste stvar odobraval, sem že vnaprej vedel. Sporočite novost, prosim, Fricu in drugim sam. To bo veselo presenečenje za nje.«

Takoj po odhodu gospoda Feldbacha pride Fric k prokuristu, povprašat ga za svet v neki zadevi. Gospod Krej stoji pred velikim stenskim zemljevidom in ogleduje z vidno pozornostjo pokrajini Togo in Kamerun. Ko opazi Frica, ga pokliče k sebi:

»Za prihodnje leto moramo pač dobiti prostor za večji zemljevid, kajti ta ni dovolj natančen. Za deželo

Togo, pokrajino Kamerun in druge nemške kolonije v Afriki potrebujemo zdaj specijalne zemljevide.«

»Ali nameravamo morda stopiti z deželami Togo in Kamerun v direktni promet, gospod Krej? Po mojem mnenju imajo tamošnje trgovino v rokah tukajšnje tvrdke, ki posedujejo v Afriki lastne podružnice in faktorije?«

»O, tu doli je še veliko prostora, Fric, in saj veste, kaj vaš papa vedno pravi: Kar morejo drugi, moremo i mi!«

»Kaj, mi ustanovimo podružnico v Togo?«

Prokurist se smehljaje obrne k vnetemu vprašalcu.

»Morebiti, Fric, in morebiti tudi faktorije v pokrajinah Lagos in Kamerun!«

Fricov obraz postaja vedno bolj začuden. »Faktorije v Lagos in Kamerun!« zakliče. »Toda kako se je vendar papa tako hitro za to odločil?«

»Za enkrat je to le še nekaj predstvidij, toda, kot upam, bomo načrt tudi izvedli. Predno pa nadaljujem, pokličimo še Ernsta in Adolfa, da tudi ona slišita to novico.«

»Grem sam ponje, gospod Krej!« zakliče in steče proti vratom.

»Toda v pisarni nič o tem govoriti!« ga opozori gospod Krej.

Fric samo pokima z glavo in že izgine skozi vrata. Čez par minut se vrne z Ernstom in Adolfom, s kojih razvnetih obrazov je gospod Krej takoj čital, da jim je brat že razodel novost.

»Ali je resnica, gospod Krej, da hoče papa ustanoviti prodružnico v Togo?« zakliče oba hkrati.

»Vsaj načrt ima tak,« odvrne prokurist. Nato razloži bratom ves dogovor z gospodom Fichnerjem.

»In gospod Fichner odpotuje že prihodnje dni?«

»Da, že 10. tega meseca.«

»Potem se peljem z njim!« zakliče Fric. »Govorite dobro besedo za mene pri papanu, da mi dovoli!«

»Oho, Fric, le počasi! Kdo pa bo vaš oddelek vodil med vašo odsotnostjo? Jaz imam z našo prekomorsko trgovino polne roke dela, in Ernst ter Adolf tudi le s trudom zmagujeta svoja opravila. Ljudi in dežele tam doli sploh nič ne poznate in bi gospodu Fichnerju težko bili v kako podporo. To potovanje bi bilo za vas le za zabavo, toda za kaj takega sedaj nimamo časa. Ako se cela reč uresniči, in ko se boste vi seznanili z afrikanško kolonijalno trgovino, tedaj bo imelo tako potovanje pomen in bo tudi za tvrdko koristno.«

Proti tem besedam ni mogel Fric ničesar ugovarjati.

»Vendar bi tako rad spoznal enkrat življenje v Afriki,« pripomni z obžalovanjem.

»No, za zdaj se morate s tem zadovoljiti, kar vam bom pripovedoval o njem. Tudi jaz sam sem se že nekaj zelo zanimal za Afriko in sem neprenehoma proučeval tamošnje trgovske razmere, in posebno pa v Togo in Kamerunu, tako, da vam dam lahko nekoliko pojasnila o vsem tem. Ker danes ni posebno nujnega dela, se lahko za nekoliko minut posvetimo kolonijam.

Kot sem vam pripovedoval že sivočasno, ko smo začeli trgovino z Združenimi državami, se je opirala hamburška trgovina z mlado unijo na številne naselbine in faktorije. Kakor takrat, so še danes za promet z deželami, ki še nimajo razvite trgovine ali ki so še popolnoma necivilizirane sigurna in trdna podlaga za lastne naselbine in faktorije.

Prvi, ki stopi na tla neznane dežele, je raziskovalec in drzni potnik, ki nam nato pripoveduje, kako žive in kaj počenjajo domačini, nam pojasni zemljepisne razmere, poroča nam o pridelkih dežele ter nas na ta način nekoliko seznani z njo.

se je dobila skoraj vedno kaka modra glava, ki je stavila predloge za nove davke.

Toda malokateri iz finančnih fantastov, ki so imeli pogum in voljo vsiljevati državnikom svoje ideje, je dobil tako lep odgovor in je bil tako lepo zavržen, kakor oni, ki je slavnemu finančnemu ministru Ludevika XIV., Colbertu, čisto resno predlagal, naj obdavči inteligenco. »Razumem, zakaj predlagate ta davek,« mu je odgovoril minister Colbert popolnoma mirno. »Vi bi bili od njega na vsak način oproščeni.«

Praktični rimljani so bili prvi, ki so sploh vpeljali davke, do tedaj se davkov niti ni poznalo. Obdavčili so vse mogoče stvari. Tako je moral položiti vsak mladenič pri slovesni podelitvi toge precejšnjo vsoto in uveden je bil tudi davek na stare device. Stranični davek cesarja Vespazijana je bil povod, da je znani satirik Juvenal napisal: »Dober je vonj dobička, pa naj pride od kodersibodi.« Najbolj bedasti davek pa je uvedel baje Paphlago, ki je obdavčil zrak. Državljeni so morali plačati davek že samo zato, da so smeli dihati zrak.

V srednjem veku nimamo na davčnem polju zaznamovati skoro nobenih posebnosti. Zato pa so tembolj cveteli davki v dobi absolutističnih knezov, ki so neprestano potrebovali denarja za svoje razkošno življenje. Tem pohotnejšem je bila dobrodošla vsaka pretveza, samo da so lahko izžemali svoje podanike.

Friderik I. pruski, ki je zelo ljubil sijaj in je potreboval mnogo denarja, je uvedel leta 1102. osebni davek, ki ga je plačeval tudi on sam. Kralj je plačal letno 4000 tolarjev, kraljica polovico, prestolonaslednik 1000 tolarjev itd. Oficirji so morali brez razlike odriniti eno celo mesečno plačo. Rokodelski pomočnik je plačal 12 srebrnih grošev, kmet 8 in celo dninarica je morala plačati 4 groše. Bolj upravičeni so bili davki na luksus. Vsakdo, ki je imel voz je moral zato plačati poseben davek, ki je znašal 12 grošev, do 3 tolare po več ali manj elegantni kakovosti voza. Kot utemeljitev pri davku na vozove se je navajalo, da vozovi kvarijo cestni tlak.

Za visoke frizure so morale plačevati dame letno en tolar vsaka. Še poprej se je pa uvedel splošni davek na vlasulje, ki je prinesel mnogo dohodkov.

Angleški podanik Piff je za časa francoske revolucije uvedel v Angliji davek za pudranje las in angleški aristokrati so plačevali raje še tako visoke vsote, samo da so se z močno napudranimi lasmi razlikovali od ostudnih revolucionarjev. V Nemčiji je v istem času nastal davek na okna. V Kölnu in Lüttichu je bilo treba plačati letno za vsako šipo dva groša. Tedaj je obstojal tudi takozvani deviški davek, kateremu je bilo podvrženo vsako dekletko, ki do 20. leta še

Za raziskovalci pridejo v deželo trgovski pijonirji, ki ustanovijo faktorije, sklenejo pogodbe z vladajočimi prvaki in polagajo na ta način temelj za polagoma se razvijajočo izmenjavno trgovino.

Ščasoma se pomaknejo faktorije dalje in na obrežju ali meji dežele nastanejo večje trgovske naselbine, ki se bavijo z izvozom deželnih pridelkov, dostavljenih od faktorij, in z uvozom potrebnih evropskih izdelkov.

Dežela se nahaja tedaj v tretjem stadiju svojega razvoja.

Vpliv naselbin pride do veljave. Promet z domačini se uredi in razširi. Misijonarji in trgovci delujejo skupno na kulturnem razvoju ljudstva. Domačine se poučuje o smiselnem izrabljanju bogatih naravnih zakladov, pokaže se jim, kako se lahko z obdelovanjem in oskrbovanjem pomnoži iznos tal, poskuša se s sajenjem raznovrstnih rastlin, in z vsem tem se uvaža in polagoma razširja kultura domačinov, in z njo roko v roki si pridobiva tla tudi trgovina.

Zdaj je treba le še izdelati dobre prometne zveze in povzdigniti trgovino z brzim in čim cenejšimi prevoznimi sredstvi.

(Dalje prih.)

ni prišlo pod streho. Ta davek se je plačevalo do 40. leta, in sicer se je plačevalo letno po en tolar. To naj bi vzpodbujalo device, da se čimprej omože. Na Pruskem in drugje vpeljani davek na princezinje ni nalagal tem seveda nobenih bremen, pač pa je moral narod plačati davek, ako se je kaka princezinja poročila.

Neki državni grof je v svoji deželi uvedel celo davek na svojo zlomljeno nogo, češ, da bi z iznosom davka mogel plačati zdravniške in zdraviliške stroške. Po okrevanju pa je ta davek z mirno vestjo pobiral še dalje.

Kakou nam kaže zgodovina, niso bili finančniki pri izbiranju davčnih objektov nikdar preveč izbirčni, obdavčilo se je že vse, kar je bilo sploh mogoče obdavčiti. Ali naj se tedaj čudimo našemu načrtu novega zakona o neposrednih davkih, ki predvideva davek na delo, davek za vrtanje, dninarje itd. Nič, prav nič, vse se mora obdavčiti, samo da bo izgledalo, da je obremenitev enakomerna, pravična, tudi ako je to samo na papirju in nima prav nobenega drugega zmisla, nego da povzroča rovarjenje proti režimu in da vstvarja mal-kontentstvo.

Pisalne stroje:

ERIKA

THE REX CO., LJUBLJANA.

Poštna znamka kot trgovsko blago.

(K. P.)

Odkar si je pridobila filatelija skoraj ves kulturni svet, je postala poštna znamka važnejši trgovski predmet, kakor marsiktero blago vsakdanje potrebe.

Za poštno znamko, ki pride kot blago na mednarodni trg, notirajo borzni tečaji, ki določujejo njeno vrednost, prav tako, kakor je običaj za razne valute.

Posebna značilnost te vrste blaga je popolna neodvisnost od gospodarskega položaja izdajne države, ugotoviti se celo mora, da ravno slabše gospodarske jednote v skupini držav igrajo pri vrednosti tekmi svojih znamk izjemno vlogo.

Nominalna vrednost poštne znamke pride samo kot frankovalno sredstvo za izdajno upravo v lastnem obratu v pošte, za ocenitev kot filatelističen predmet je ta precej podrejenega pomena.

Glavne ocenilne okolnosti poštne znamke za določitev njih trgovske vrednosti so: 1) Redkost posameznih komadov, ki je seveda odvisna od višine dotične zaloge, ter porabe v prometu. 2) Veljavna doba in veljavno območje. 3) Artistična kakovost v izdelavi, ter umetniška presoja in 4) izvor znamke.

Razven tega poznajo strokovnjaki še razna razločilna svojstva pri znamkah, o papirju, tisku, barvi, obrezu, perforaciji itd. skratka, ta stroka zahteva v trgovini izvanredne izkušnje, in stvarne izobrazbe, osobito pa precej previdnosti pri nakupu in prodaji.

V obče je znano, da izdajne poštne uprave prav dobro poznajo trgovsko važnost znamke ter to okolnost, ki jim pri količkah spretni izrazi položaja vrše lepe dobičke, uspešno uvažujejo.

In ravno ti previdnosti so pogostoma merodajni za nove izdaje, oziroma veljavnostne preklice, in razne modifikacije.

Vspodbuden primer za to vrsto državnih dohodkov nam daje prejšnja Črnogorska pošta. Znamke, ki jih je izdajala ta uprava precej pogosto, so se natisnile v zalogah, ki bi sicer krije prometne potrebe desetkrat večjega obsega na desetletja, so tvorile znaten del državnih dohodkov.

V umetnostnem oziru so bile te vrednostnice prikrojene za filatelističen trg. Strokovnjakom je znano, kako je Črnogorska pošta prav vrlo podpirala slučaje, da pridejo posebno iskane znamčne znamenitosti v promet, kakor napake v tisku, pomote v barvi, razlike v zobčanju ter nebroj sličnih razlik pri eni izdaji.

Črno goro so kmalu posnemale tudi druge uprave in filatelistična špekulacija danes ni prav nič nenavadnega.

Trgovina poštne znamke je danes s svojim gostim omrežjem skladišč in posredovalnic po celem svetu razvita, osredotoči pa se v glavnih trgovskih podjetjih, ki delujejo na debelo ter predstavljajo ogromne finančne sile.

Te veletrgovine s poštne vrednostnicami kupujejo od poštne uprav celega sveta svoje blago.

Še predno pride v lastni državi znamka v promet, zasigura si podjetnik primerno zalogo cele serije.

Dobavna pogodba se sklene še pred tiskom in se ta količina sploh ne vračuna v izdajo. Poštne uprave celo ustrezajo trgovcem s tem, da se zaloge za nje tiska po posebni želji, n. pr. v komadih po 10, 20, ali 25 znamk na eni polji.

Seveda ima filatelistična trgovina zelo dobro organizirano poročevalno službo, po kateri pravočasno izve o nameravanih izdajah, ter o podrobnostih posameznih znamk sploh.

Če najdemo torej v filatelističnem časopisju ponudbe znamk, ki sploh še niso v prometu, njih točne popise in celo slike, nam je jasno, od kod da zajemajo taka poročila.

Če pomislimo, da se plačajo znamke v nominalni vrednosti, smo prepričani, da je to izvrstna kupčija za prodajalca, ki si jo danes vse poštne uprave brez izjeme več ali manj izdatno poslužujejo.

Da je naša pošta na tem polju gospodarstva še nekoliko nerodna, ni čuda, ker še nima dosti iskušnje, mogoče da manjka tudi zanimanje za tak zaslužek, ki se seveda ne sme iz ozkosrčnega, etičnega stališča presoati.

Kar se tiče občne presoje naših filatelističnih proizvodov vsebuje merodajni ceniki svetovnih znamenitih podjetij zelo zanimive podatke. Iz območja naše poštne uprave se da sestaviti zbirka s približno 2000 komadov različnih izdaj od leta 1918 naprej, od te ogromne številke pa je pretežen del brez filatelistične vrednosti, ker se gre za razne nepriznane, oziroma sploh neveljavne natise, od uradnih izdaj pa maloktera znamka uživa posebne važnosti za zbirke.

Z neprimerno ogromnimi zalogami je naša poštna uprava preplavila umetninsko prav dvomljivih izdelkov vsa tržišča, ter na ta način tečaj oslabil.

Prav lep gospodarski učinek bi si zasigurala pošta, ko bi upoštevala vse okolnosti od katerih je odvisna ocena naših znamk kot filatelističnih predmetov.

V prvi vrsti bi omejitev porabe zelo ugodno uplivala. Danes si vsakdo skoraj brez stroškov lahko preskrbi s celimi serijami naših izdaj, saj so nalepljene na poštne pošiljke v izobilju vrh tega pa si zbiraci na javnih dražbah škartiranih spremnic te vrednostnice kar po teži lahko nabavijo. Vse drugače pa bi bilo, ko bi poštna uprava prisilila filatelista si znamke nabaviti od nje po nominalni vrednosti, če se odstranijo prilike jih dobiti drugim potom.

Posnemanja vredno odredbo je v tem oziru izdala nemška poštna uprava meseca februarja t. l. Vsaka frankovana znamka od 10 penigov naprej, ki se kot pristojbina nalepi poštne pošiljke je zastran poštne uradov pred odpravo tako razveljaviti, da izgube vsako filatelistično vrednost; razven uradnega žiga se znamke pretiskajo z debelimi črtami, križi, krogi itd v neizbrisljivi črni barvi, oziroma se vsaka znamka prelukna, sploh popolnoma za zbiraca uniči.

Če hoče torej filatelista priti do višje vredne nemške znamke, si jo mora po veljavni ceni od uprave kupiti, ki mu seveda rada ustreže s pravilnim žigom.

Glasom gospodarskega poročila je nemška poštna uprava v prvem četrtletju po navedenem ukrepu zaslužila samo kot pribitek pri znamkah čistih 17 milijonov mark. Tej svoti je všteti še materialni prihranek, ker se je v Nemčiji uvedlo gotovinsko frankiranje za vse slučaje, kjer bi bilo treba več kakor 5 znamk.

Isti znesek, ki ga Nemčija vknjiži kot dobiček, lahko mi računamo v izgube.

V zbirkah inozemskih filatelistov najdemo SHS znamke raznih prejšnjih izdaj, ki se jako ugodno razlikujejo po

obliki in izdelavi od nam znanih izvodov domače industrije. Tu se gre očitno za falzifikate, katerih se naša uprava ni znala ubraniti.

Določitev denarnega tečaja je sicer tudi deloma vsaj odvisna od gospodarskega položaja države, pa vrednost znamk na svetovni borzi lahko določa s primernimi strokovnimi in ekonomičnimi sredstvi vsaka poštna uprava sama in kakor nas novejša zgodovina uči se taki gospodarski prevdarki in ukrepi jako dobro izplačajo.

IZVOZ IN UVOZ.

Izvoz sladkorja iz Češkoslovaške v Avstrijo je znašal prvih 9 mesecev t. l. okoli 715.000 q, to je 83 odstotkov avstrijskega konzuma. Avstrija je glavna odjemalka moravskih in slovaških tvornic sladkorja.

Uvoz iz Italije otežkočen. Italijanska vlada je vložila v Belgradu protest proti temu, ker je srbska vlada zabranila uvoz raznega blaga iz Italije, posebno pa tkanine in svile. Srbska vlada pozivlja trgovce, naj te predmete naročajo v Češkoslovaški.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Cene soli v monopolni prodaji. Zakupniki soli morajo oddajati sol preprodajalcem po sledečih cenah loco zakupnikovo skladišče: Drobna kuhinjska sol iz Kreke 250 Din za 100 kg, poleg tega za vrečo 11 Din, morska sol, kuhinjska iz Senja 240 Din za 100 kg, poleg tega vreča 10 Din.

Avstrijska zunanja trgovina. V prvih devetih mesecih tekočega leta je uvozila Avstrija 55,4 met. stotov blaga v vrednosti 1176 milijonov zlatih kron, a izvozila v istem času 16 milijonov meterskih stotov v vrednosti 780 milijonov zlatih kron. V tretjem četrtletju se je dvignil uvoz za 60 odstotkov.

Ustanavljanje efektnih borz v Rusiji. Sosvet ljudskih komisarjev je sprejel naredbo o ustanovitvi efektnih borz. Te borze se bodo priključile že postoječim blagovnim borzam.

Industrija.

Kriza avstrijske industrije. V pretečenem letu je bilo v Avstriji 28.215 nezaposlenih delavcev. Koncem novembra t. l. pa jih je bilo 91.337. Koncem julija je dobivalo podporo 33.000 nezaposlenih, koncem novembra pa 87 tisoč nezaposlenih. Nezaposlenost je narastla v enem letu za 221 odstotkov. Mnogo podjetij dela samo nekaj dni v tednu, zlasti v kovinski industriji delo vedno bolj omejujejo.

Denarstvo.

Obtok novčanic v Avstriji je znašne 23. m. m. 3,,133,,276,346,096 kron. V osmih dneh se je zmanjšal obtok novčanic za 28,,394,426,544 a. kron.

Obtok novčanic na Francoskem je znašal 2. t. m. 35,,789,271,000 papirnatih frankov.

Obtok bankovcev v Nemčiji se je po izkazu 30. novembra povečal za 100,336,370.000 na 751,086,109.000 M.

Avstrijska zlata pariteta znaša od 4. do 10. t. m. 14.500 kron.

Ukinjena izplačila sovjetske državne banke. Sovjetska državna banka je morala ustaviti izplačila radi pomanjkanja papirnatega denarja.

Carina.

Komentar carinske tarife. 279. številka »Narodni Novin« od 6. decembra t. l. prinaša izpremembe, dopolnitve in popravke tega komentarja, ki je sedaj v veljavi.

Promet.

Konzulat češkoslovaške republike v Ljubljani opozarja tukajšnje trgovske kroge, da je ministrstvo zunanjih zadev ČSR v Pragi z ozirom na trgovske odnose med ČSR in kralj. SHS dovolilo sledečo olajšavo za trgovce, ki potujejo v ČSR: Vsakemu trgovcu, ki potuje v ČSR radi nabavke češkoslovaškega blaga in si v to svrhu potom svoje prijateljske tvrdke v ČSR preskrbi priporočilo pristojne trgovske in obrtniške zbornice v ČSR, se znižajo normalne pristojbine za vidiranje potnega lista na polovico. Ta olajšava velja samo do konca 1923.

Prometne izpremembe. 1. Sprejemanje vsakovrstne robe v vozovnih nakladah za »Leipziger Spiritusfabrik« za postajo Buda-Osaszarfürd in za postajo Obudaszesgyar je do nadaljnjega ukinjeno. Izvzete so pošiljke premoega naslovljene na imenovano tovarno špirta. 2. Radi snežnih zametov je ukinjeno do nadaljnjega sprejemanja vsakovrstnih pošilk za postaje proge Waldkirchen-Heidmühle, izvzete so pošiljke za postajo Waldkirchen. Medpotne pošiljke zadržite in stavite pošiljateljcem na razpolaganje. 3. Sprejemanje sporovozne robe v vozovnih nakladah za postajo Regensburg loko in donavska pristanišča je do nadaljnjega ukinjeno. Izvzete so pošiljke: živil, režijske pošiljke, se litev in pošiljke za obnovo zemlje. Medpotne pošiljke zadržite in stavite pošiljateljcem na razpolago. 4. Za tvrdko Domeny in Ehrlich v postaji Nagyczigand je dovoljeno sprejemati gradbeni les.

Trgovski register.

V trgovski register so se vpisale nastopne firme: Franc Medei, trgovina z lesom v Begunjah pri Cerknici; Ela Grobotek, trgovina z mešanim blagom v Bohinjski srednji vasi; Gregor Tršar, trgovina z lesom na Brodu pri Dolnjem Logatcu; Alojz Štiblar, izvozna trgovina jajc in perutnine v Budečevcih pri Ljutomeru; Lukan Rudolf, trgovina z lesom na Javorniku; Ignacij Ažman, trgovina z lesom, ogljem, mešanim blagom in trgovina z vinom na debelo in v zaprtih steklenicah v Kropi; Jos. Foi, trgovina z mešanim blagom na drobno v Ljubljani; Josip Gruntar, trgovina z lesom in lesnimi izdelki v Ljubljani; O. Mazuran, trgovina s tehničnimi predmeti, stroji, motorji in njih sestavnimi deli v Ljubljani; H. Petrič, prodaja premoga in cementa v Ljubljani; Trgovina z lesom »Suma«, Antonija Čep v Mariboru; B. Ascher & sin, trgovina z mešanim blagom in poljskimi pridelki na drobno in debelo v Murski Soboti; A. Gabrenja, trgovina z lesom na Rakeku; Leop. Benčina, trgovina z lesom v Saterl trgu; Adolf Zakrajšek, trgovina z lesom in žaga na Vrhniki pri Starem trgu. — Iz-

brisala se je firma Kokoschinegg v Mariboru.

Naznanila trgovske in borske zbornice v Ljubljani.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani ima v četrtek, dne 14. decembra 1922 ob 15. uri popoldne v zborničnih prostorih redno javno sejo z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva. 2. Načrt zakona o neposrednih davkih. 3. Eksekucijske pristojbine v davčnem postopanju. 4. Naše prometne razmere. 5. Poročilo računskih pregledovalcev o zborničnih računskih zaključkih za leto 1920 in 1921. 6. Zbornični proračun za leto 1923. 7. Razne prošnje za podporo. 8. Volitev zborničnega zastopnika v odboru obrtne nadaljevalne šole v središču.

Dobava, prodaja.

Ofertalna licitacija. Gradjevska sekcija okr. Uzička razpisuje na dan 14. decembra 1922 ofertalno licitacijo za zgradbo državnih naprav v Uzičah. Licitacija se bo vršila v pisarni goriimenovane sekcije od 11. do 12. dopoldne. Načrti, proračuni in pogoji so zainteresentom na vpogled ob uradnih urah v pisarni gradjevske sekcije okr. Uzička.

Razno.

Pečatenje žganjarskih kotlov. Po točki 115 člen 116 trošarinskega pravilnika, kot občno načelo, je predpisano pečatenje kotlov za kuhanje žganja. Ali iz razloga, da se ti kotli zamorejo uporabljati tudi v druge svrhe, je določeno po točki 123 istega člena, da v takih izjemnih slučajih smejo pristojne finančijske direkcije dajati tozadevna dovoljenja. Treba je torej, da vsak lastnik kotla za žganje, ako hoče istega uporabljati za kuhanje perila, krmil in v druge svrhe, vloži pismeno prošnjo pri fin. direkciji svojega okoliša; te prošnje so proste koleka ali taks. Pripomni se se pa, da se tako dovoljenje daje le izjemoma, ali nikakor ne kot občni princip.

Podružnica Narodne banke na Cetinju. Dne 11. novembra je otvorila svojo filijalko na Cetinju Narodna banka. Njen delokrog obsega Črno goro v mejah od 1914. leta in Kotorsko Boko.

Mednarodna razstava fotografije, optike in kinematografije v Turinu se bo vršila na pomlad l. 1923.

Zboljšanje tečaja lire. »Giornale di Roma« poroča, da se je kurz lire izza nastopa Mussolinijeve vlade popravil za 4.5 odstotka. Novo organiziran sindikat italijanskih kapitalistov je ponudil vladi posojilo v znesku ene milijarde lir za elektrifikacijo in zboljšanje železnice za dobo petih let, s čemer bi se mogla zaposliti polovica nezaposlenih delavcev.

Konec gospodarske krize v Čehoslovaški. Iz Prage poročajo: Trgovinski minister Novak je razpravljal v proračunskem odboru senata o delovanju in bodočih nalogah trgovinskega ministristva. Minister je izjavil, da se bliža gospodarska kriza v Čehoslovaški svojemu koncu.

Delavci proti ukinjenju osemurnega delavnika. Vsled vladne namere, da odpravi osemurni delavnik, se je pojavila med delavstvom velika nezadovoljnost. Za nedeljo 10. t. m. so sklicale delavske

organizacije v Zagrebu protestno zborovanje, na katerem je govorilo več govornikov iz Zagreba, Ljubljane in Beograda.

Izložba v Osijeku se bo vršila prihodnje leto in sicer v večjem obsegu, da se tako pokaže produktivna sila Osijeka in okolice in se opozori zunanja industrija, da stopi v stik s tankajšnjimi krogi.

Fond za brezposelne. Ministrstvo socialne politike je izdelalo naredbo, s katero se ustanavlja fond za brezposelne v slučaju industrijske krize.

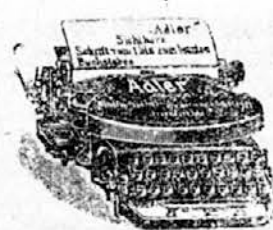
Razdelitev avstro-ogrskih dolgov. Na Avstrijsko republiko odpade 36%, na Čehoslovaško 42%, ostalih 22% pa na Jugoslavijo in Italijo. Od dolgov Ogrske odpade na Madžarsko 50%.

Tržna poročila.

Tečaji na novosadski produktni borzi dne 7. decembra 1922: pšenica bačka 400, sremska 405, ječmen bački 280, sremski 285, oves bački 273, sremski 278, kuruza 325, fižol beli novi 350, pisani 340, moka št. 0 585, za kuho 560, št. 6 510, pšenični otrobi 163, mast 24, bačko zelje v glavah 45 do 50, bosanski orehi 500, čebula 350.

IVAN JAX IN SIN
LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA C. 2.

Šivalni stroji in stroji za pletenje

zborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.

Ustanovljena leta 1867.

Vezenje potuje brezplačno.

Pisalni stroji »Adler«.

Ceniki zastoj in franko. Začasno znižane cene.

KOLESA iz prvih tovarov: Dürkopp, Styria, Waffelnrad.

Jos. Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

se priporoča na veliko, galanterija, kravate, srajce, palice, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje, toaletno in brivsko milo, gumbl, sukanec, svila za vezenje čipk, vezene.

Zahtevajte

„MEDICINAL KONJAK“

z znamko

„Alko - modri križec“

in najfinejše krem likerje!

„ALKO“, Ljubljana-Kolizej

VELETRGOVINA

Gregorc & Verlič

Ljubljana

priporoča

špecerijsko, kolonialno blago in vsakovrstno žganje.

Zahtevajte cenike!

Trgovski lokal

ali že

vpeljavno trgovino

z mešanim blagom, z inventarjem ali brez istega se išče za takoj v najem. — Najraje v prometnem kraju na deželi, ako mogoče tudi stanovanje zraven. Cenjene ponudbe naj se blagovoli poslati na upravnistvo »Trgovskega lista«.

Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja, in razpečava

prima češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Naslov: Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15-II.

Tomaževa žlindra, kalijeva sol, kajnit, koks za kovače in livarne, bencin in ameriškanski petrolej vedno v zalogi.

TONEJC & ROZMAN
MARIBOR.